

ՄԷՍՌԻԻՔԵԱՅՈՒՆ ԶԱՒԼԻՍ 25	
Օսմանլը լիւսաք	177 2
Ինկիլիզ	196 1
Ֆրանսադ	155 1
Իմրէրիալ	158 11
Գարսոն	21 20
Գըւղփշ	94
Պէշ Իք Եարրմըզ Էիւլուէ	5
Խաղինէ Թահմինի	78 2
Սէհիմ	76 3
Գօնաթլուէ Էսկի	66 2
Սէհիմ Կէնի	

ფორსა რეკრუტად

ሆኑባቸው 3 ዐቶታቸው፡

Մարիանոբոլի. 127. 38. 25: 2 1/2 72: 50:
Սիսամ 60: Գժնոօկոտ 90 1/4:

ՀԱՎԱՏԻՄԱԾԸ ՄԻԹԵՆԵԱԿԱԻՅԵ

Տիւնքի կիւն Օտթը հազրեթի
 շէհրեյարիւէրի, Պողազէ իշի գալա վէ
 Թապեալարընը Թէշրիֆ պիւլէ Կնա
 զարեթի Շահանսէ պուշուրմուշար +
 — Վալիտէ Սուլթան ալիէթ
 Թիւշան հազրեթէրինին, Տօլմա
 պազէ սերայը Հիւմայունու գար
 շըսընտա պիր Ճափի ինշա վէ իպնա
 իթաիրեճէքլէրի ի իաիլմէքաէ տիր :

— Տէ Գեղեթու Գրգորաբ Մէհէմ
մէտ բաշա հապրէթէրինին ինֆիսա-
րի վուգուրինէ մէպին . խորիճիյէ նա-
զըրը տէվլէթըւ Լ'այի բաշա հառ-
րէթէրի իւհակէրինէ , մագամի
Մէտարէթ բէհասի իհակէ վէ թէվ
ճիհ պուրուս յմուշ տուր :

— Սառեն խաղեսի ընտանեթի,
Բեթրօպօւրկի սէ ֆիլի սապլլօ ֆէրի-
գանը քրիամունէն սէառնեթլու Տէր
վիշ բաշա հաղրէթիէրինն :

— Սարաշ միւթէ սարրըքը սէա
տէ թլըւ խուրչիւս բաշաննն ինֆիսա
լի վուգուինէ մէպիւի, միւթէ սար
րըքըքը մէզթուր, իլլիպէ միւթէ
սարրըքը սապրէ սէա տէ թլըւ Վըզ
բաշա հապրէ թլէրինէ :

— Ինկրիդ սեֆիրի հաղրեթէրի
միւլապաթը (հայանէյէ նայիլ օւ-
տուգըրընտա , օգուեմադէ շայան
պիր նուեթ իրատ պուլարմուշար
խէ տէ , սուրեթի թէրճիւմէսին ,
ճիւմա իրթէսի պէյան իտէրիդ :

— Պաշտօնը կրեւելու էր Պաշտօնը Աշխատանքի
 Կարգը ինկելով թէր թէր մանկուհի աղջիկ
 Խառն մեծիկիստէ մաւ աղջիկստէ զու
 հուր խառնէր, թէր թէր մեծիկիստէ
 լէյն գարշը հարեթէ թէր աղջիկստէ
 վաւրմուշ, վէ Եւրոպայէն տաւաճար
 լըգ օրունտուղաւտան, մաւ հարեթէ
 օրունտաւարնա գարար վարիկիւն տիր :

U. S. 4-6316

Կէցցէ Սահմանադրութիւն . Բացի նորիս .

Իսթանպուլէս հէրքէս Խաթէտի
կի սուրէթտէ րէք չօք զապէթալար
վէ սալրօր վարաքալար օգույարաք
հէր շէս հօգգքնաս միգտարի քիֆա
յէ քէսպի մարխամաթ Խոտպիլիլէր
լըքիմէ թաշրալարտա զապէթանին վէ
սօգույսպն ալրըզ սէպէ պինտէն , բէք
չօք առտմար բէք չօք Խաւսաք ոլար
տա ճահիլ գայմապտէ տիրլէր , պիլիմ
խտէ պօրճաւմաղ վէ մագսէտիմիլ
եաղտըզմըզ ումումէ անխաթ մագ
օլուս , վէ շու Լըրուսաղէմ մատտէ
սի Խտէ , բէք չօք աղամէթ քէսպ Խիմ
միշ օլտուղտէնտան , Թաֆալլի սաւ
բէթտէ պառնս Խիմալլի միւնասիպ
կէնքմիւ չիւղտիւր :

Հէր միւլէժման հէր ճիւղաւորէմ
էքմիւր Եւրաթորը հալտե Կ պիցիմ միւր
լեկմիմիւլտեաւախիւ Կ հէր ճիւղաւորէմ
պոլ Լուսնմար Վալպիւլտեմ իգ լեկիւր
Սրիտան սրբ :

ԹՎ ԲԱՅԵՆԻ ՔԻ ԱՏԵՆ ՄԻՆԵՐ ԿԱՅԻՄԱՆ ԱԿԻՐԸ
ԱԿԻՐԸ ԸՆԴՈՒՆԵՆ ԱՆ ՕՂԸ ԲԻՆԻԻ ԳՕՐԱՅՃԱՆՆ
ԼՊԱՅԱՍԻՐԻՐԸ Բ . ՖԷԳԱԹ ԱՐԱՅԱՆ ՖԻԼԸ
ՆԵՔԵԱՐ , ՖԵԱՍԱՆ ԷՂԸ , ՃԱՀԻՐ ՎԵ
ԱՅՓՈՆ ԼՊԱՐԿԻՐՈՒՄԻ ԹԱԳԱՐԱՆԵ , ՄԵԱՂ
ՎՊՐԱՏ , ՀԻՋ ԱԿԻՐ ԹԱՐԱՓԸՆ ԱՆ ՕՂԸ
ԱԿԻՐԻ ԱՆԵԿԱԶՐԱՄԱՆԱՊՂՈՒՄԱՆ , ԹԱ
ԱԿԻԱԹԻՅԸ ՄՈՆ ՀԱՊԱՅԵԹ ԹԱՌԱԽԻ ԱՊՈՆ
ՐԱՆՈՍԱՆ ԽՈՆ ՈՐԱՄԵԹԸ ԹԱՀԱՅԻՐ ՕՂԱՐ :

Տիւնեւատէ , վէ խաւաւսիւնէ
ճիւղեւ քիւլի թէրպիւնի միւլէթ.
լէրաէ , հէր առէմ քէնաթի է քիւնարը
նը սէրպէսթձէ սէոյլէր վէ սէոյլէ.
մէլիտիւր . քէգաթ շու շարթ իլէ քիւ
մուլթադա հէր քէօ քէնաթի սէոյլէ
աթիկիկին հիւսնի գապու լիւնթ պոււ
մաւը իտաւաւսնիա կէզմէյիպ , քէն.
աթիկիկին սէոյլէ մէյէ նէ գաւաթի հադ-
գը վէ սէլաշիյէնթ թի վար իսէ , գար
շքսնիաւքիկին աւաթի օլ գաւաթ
հադգը վէ սէլաշիյէնթ թի վար իտաւ-
կին է վիլէլինաէն գապիէն պիլէրէթ
սէոյլէ աթիկի կիպի աւաթի աթիկէ մէկէ
հաղըր , վէ հադգաւնիյէնթ գաւնի
թարաֆաւ կէօրի լիւր իսէ , պիւլա
թէքէպպիւր , ինսաւնիյէնթ վէ թէ.
վապու իւղը գապուլ թի մէյէ միւն.
թաղըր պու լուսմաւը արը :

Ինտանկարն իւք հալէրի թէր.
պիյէ սիպիք վէ հապտրգլլք օլտուղա
իչին, տայիմա պիր պիրէրիլէ վու
րու շմագ վէ չէքիշմէթտէն ածիլ օլ
մալարըրյա, տէ դէթէրէ վէ հիւ բիւ
մէթիւրէ իշթիյաճաթիւ չէտիտէ կէօ.

րիւ լիււս . վէ ետվաշ ետվաշ Եւ մէր
 թէ պէ է հիւ միկոյ թէ քէսայ ի թմրաւոր
 քի . Թէրպիւն լի միւն թլէրտէ Եւ ի
 շախոս պէնիւնտէ սոսիւր գաւղա վէ
 միւնազաա զուհու րէ կէլէ մէյուս .
 հէր պիւր շէր զապթիման թարաֆըն
 րան թէսպիկէ օլաւմապէ պաշտը
 իսէսէ , թէրպիւն Եւ Եւ միւն թլէր
 տէ հաշէա շօգլար զապիթէ գօշմազ
 րան Եւ վիլէ , հիշ տէիլ իսէ սէօիւս
 սայմազ վէ ապէս լիւան դուլսն
 մոգոսան վաղ կէլէ մէքտէ , վէ թէր
 պիւնտիւր թապիֆէլէք վէ ասէ մէք
 սէ , լիւսաւ գաւղաւորնա գանաւ
 թլէ մէ տիքտէն պաշգա , միւտապէ պէ
 տաիւր չորք րէմազտէ-տիւրէր :

Կէրչի քէ տապաւնիկներ իջեմա խու-
տու մէկ թօհոտաւ էրիտի վէ միւ-
նազանայա պիր-սէրիկէն պուլմադ
բէք գօլմի իտէտն, մէզէն պի վէսիլէ
վէ տէնէ իմ մէք տախի, բէք եէնի
վէ գոլ վէ թսիդ պիր տէնէ օլմամի,
տիր վէ օլմամադ տա տիր:

Ա իլէկտրիզ տպիկէն շիմոնդէ
գատար էջէ պեր նիդամնըզ հարտէ
պոլլունմուշ իտի քի , ալան վէրէն՝,
չողան վէ չալարան պէլլի օլմատը
զընտան՝, բատիմ կէլա իտարէ օլուն
մադաէ օլուպ , վագիթի հային իգ-
թիզնարնճա իտէ , նիդամնըզ րգ ար-
թըզ պիզիմ կիպի պիր միւլէթ իլին
հատտէն զիյատէ պիր այրպ տպըւոր-
զընտան , միլէկտրիզն է քրեարը թա-
պիլյէսայնէ թէ վիթիգան , կէչէն սե-
նէ պիր Սահմանադրութիւն գծնուէ
տու , վէ պունու ու մումէն միլէ-
թիմիզ գապուլ իլէտի . ֆէգաթ ,
թապիլթըն գանունու եանրյմազ օլ-
տու զունա մէպնի , հէր պիր թէպէտ-
տիւլաթաէ , վէ իլլըք իծրատընտա
տայիմա մու մանտաթ կէ օրիւ լէճէ-
կինտէն , Սահմանադրութիւնուն տա-
խի նիչէ տիւ շմնէրի զունուրէ կէ-
լիպ , վէ բէք չօգ մու մանտաթլար
կէ օրիւ լէճէք իտի , վէ հէմաէ կէօ-
րիւ լէլլի իտի . չիւնքի հարէքէթ օլ-
մադան եէրաէ իծրա տախի օլմադ

Պիտանա թէ՛ ամ ձիւղ ձայնիդ տէ՛ղիւ
տիր . զերա , թաղկոյաթիւյէ , նիշէ
սիրելիէ սիւյէ , մ բէ թին իշէ բինն . քե՛ն
տու . քէնաու . յէ իլթիզամ իտէնլէր ,
եանի իշխանլար , Հոգարարծուար ,
Սիւ թէվէլիէր , վէ սոյքրէլէր ,
Բաթրիբիսանէ տէն , բիլիսէլէր տէն վէ
խաւթ ախանէլէր տէն ու զազլանիւր
լար , շու եօյսարտա քէար իտէնլէր
քէարլար իշին և վէ շէքիֆ իտտաա-

սրնաա կեզեղէր շէրէֆէրի իշին, վէ տահա կիզի իշինէ պէր թաւաֆ. կէրչի Սահմանագրութիւնու իւր սէֆա, եանի սողար իքէն պողմաղէ չալըչարար իսէտէ, ֆէլէք պուեա, շիմախէ գատար քէնաու, լէրէ միւստատէ իթմիլիքէն, արթըգ միլլէթի ածըյարագ զէվալըւորտան եիւզ շէվիթիկիւնտէն, միլլէթ քէնտի նիլէթի եէկանէսինէ նայիլ օլապիլտի:

Կ Սու ուշուր, երլան ուշուր, լաքին տիւշմէն ուշու մաղ Կ մէնթու, Կանձա, պիր թագըմ Սահմանագրութիւն տիւշմէնիքի, նիլէթի շէրիլէրիկի իծրա իտէպիլլէք իշին, շիմախէ գատար սալա չալըչմագտէն սուր օլմաուրար, սալա եօրուլմաուրար, վէ հիշ պիր ֆուրսաթը եէտէն գաշըրմաարար, լաքին շէչարէքի, զէվալըւորտէ միւրաալարընա իրմէլէրի իշին իւշ տիւրիւ եօղր ուպէհանէլէրի եքսիք օլմայուպ, պիրինձի ազլըգ օլմալարը, իքինձի իշլէրիտէ կէնձ թագըմը պուլունմաւմաուր, վէ իւշլէնձիւ Ղզպային վարչութիւնթարաֆընտան զուհուրէ կէլէն ֆիտաքեարլըգ վէ պասիրէթ, վէ էհալի թարաֆընտան կէսթէրիլէն շէվգ ու մուհապլէթ, վէ նէզաքէթ պէլլէրիկի պիւքմէքտէ իտի:

Թէպար, տէսիսէ, վէ զայրէթ փաթա իթմէտի, Սահմանագրութիւն կիւն պէ կիւն իլիւր լէտիքտէն պաշգա, շիւնքեար իսկէլէսի ձէմիլլէթի իսէ, պիւթիւն պիւթիւն օլ էֆքեարը ֆաթիտէլէ իսլամէթ իտէնլէրին վէսիլէսէ վէ գօրգուսուտու արթըրար, վէ Կ երլանըն քիւշիւք իքէն պաշընը էզմէլի Կ մէսէլիկի տէր իտիլթաթի, իմաթի պուեա պիր չարէ տիւշլէնիւլմէլի իտի: Ղայրէթին ելլինտէն քիմ գուրթուլապիլլիշ, շուֆէսատաթ թագըմը կէձէ կիւնտիւզ սարֆը զիհն իթմէքտէ իքէն, իշուսաղէմ մէսէլէսի մէյտանէ կէլտի, տիւնեատէ սնլէր կիւլիւշմէլէ պաշարըգտան պաշգա, ձէհէննէմտէ շէլթանլար տաթի կիւլիւշմէլէ պաշլաալար: Սէրգու մանըն պու պապտէ կիւլմէլէ հագգը վար իտի, զիւրա, էսիլ թարիլէր աշիքեար կէսթէր, էմքտէտիլլէր քի, էն պիւլիւք վէ միւշքիլ ֆէնալըգլար տաթի, ոօֆուատամար մարիֆէթիլլէ իծըյէ կէլէպիլլիլլէրաթի, էօյլէ իտէ, պուեա տան պիւլիւք ֆուրսաթ օլմաուլ իտի, հիշ տէլիլ իտէ, պու տէֆա իքէն Կանձա Կանձա ֆալըմաւլ իտի:

Իշուսաղէմ իշին պիր Պատրիարք լաղըմ իտի, լաքին իշուսաղէմ կիպի պիր մէշուր Ղանքատաա պիր հիւսնի նիլգամ պուլունմաուր տաթի միլլէթին էն պիւլիւք արզուսուտան պու:

լունմագտէ իտի: Խոտսէթէն պիր գանուէն եաքըլըպ, Բնգհանուր մուղլտա, Սիարանուլիւն թարաֆընտան տաթի իքի վարգապետ հաղըր պուլունմաուլարը հալաէ գապուլ օլունտու, վէ իշուսաղէմտէն Սահմանագրութիւն աշքեամընձա, կիզ լի գուրա իծըսարըս իւշ վարգապետ իտի իսթէնլիլի, Սիարանուլիւն Վանսեագրութիւնու մանա վէրաիկիլլէ պէրապէր, նիլգամըգ սուրէթտէ պիրտէ քուէարկութիւն եաքար, Բնգպային վարչութիւն էօյլէ հիլլէրի վէ տէսիլլէ իծըսարը գապուլիտէ մէսիկիւնտէն, էմիլ պատրիւթէրիլլէթ պիրլէ, իտսսէթէն թալիմաթ վէրմէք իւզրէ պիր միւլթէրէմ քահանայ կէսնէրաթի: Սահմանագրութիւն տիւշմէնլէրիկի իշլիլլէրի պուլունման Բոսէնլէր պուեա պուլար տույմաղ, Բիւլտոնա պիր թէլէկրաֆ շէքէրէք, պիր գաշ շէլմանլար ձէլպիլլէ, Սիարանլարտան սէօղ վէ նուֆուս սահիլի պուլունմաուլարալէթմաթիլ իրաալ իլլէտիլլէր, Սիարանուլիւնտան շուհիւրմէթէ նայիլ օլմալար, ֆէսատաթ շէլթանլարընը կէօրաթտէ պաշ էյաթիլլէր, վէ տիլէրիլլէրի տաթի տնլէրէ պագարագ, իտհնա իտհ թագլիւմաթիլլէր իթմէլէ հաղըր պուլունմաուլար:

Սիարանուլիւն մէրգուլմաաշանայը իշիլլէրիտէ Ղասա տաթի գապուլ իթմէլիպ, տնձագ Ղասըն արգաթիւտ գատար գապուլ իթմաթի վէ կէրչի եէտիւրաթի իշլիլլէր, լաքին պիր իքի վարգապետ սալա եաքսարըն եալընըգ գօյլլէրմէլլէրէք, գապալըգ զարաֆէթիլլէ հուսուտ իշլիլլէ սագլաալարտան պաշգա, «պիլ պու գանուեա պէօյլէ ձէգապուլ իտէմէլիլլէ տէլլէրէք, միւմայիլլէհի պիր պուլշուգ ալտան սօնրա եօլա գօյտու:

Սիարանուլիւն թարաֆընտան զուհուրէ կէլէն շու իթմաթմաղըգ, Սահմանագրութիւն թարաֆաուրըլընըն վէ իտսուսիլլէ Ղզպային Սարչութիւնուն նէ գատար վիլատէ մուշիպի էտէ ֆիլիտէն պուլունմաուլ իտէ, Բոսէն կիւրու հիլիկի տաթի օլ գատար մէսէրրէթիլլէրի պատի օլտու:

Սիլլէթիլլիլլէն նիլլէ ձիւմանի իշլէրի տաթի ըուհապիլլարա թագլի պուլունմաուլա տէրքեար պուլունմաուլին, Ղզպային Սարչութիւն պէհէմէհալ էվիլլա իշուսաղէմ վանքընը պիր հիւսնի նիլգամ թահթընա գօյմաղէ պիր եօլ արամալը իտի, Սահմանագրութիւնտան պաշգա հիշ պիր թարիլլէրէ հէսէնա իթմէտիլլէրտէն, ումուլմէն միլլէթին, եանի եիլնէ Բնգհանուր ժողովուն իշլիլլէ միւրաձաաթ իլլէտի, վէ Սիարանուլիւն տար սալըլորընտան, նաշար

իւլ հալ իտրիձտէն պիր Նպիսիպուստան աձէլլէթէն պատրիարք ինթիլիտալ օլունուպ կիթմէսինէ գարար վէրիլլի: Ժողով վագլթիտէ, պաղը գաթար թարաֆընտան, իտրիձտէն Նպիսիպուս Պատրիարք օլմամաուրնա տայիր Նպալք վարարը տէյու գիտաղութիւնլար օլունտուլար իտէտէ, Կրօնական ժողովտա օլ մէսէլլէրին հալըլունմաուլ օլունուպ, մէղհէպձէ հիշ պիր գարարը օլմաուրը Սրբազան Պատրիարք Նայրըմըլ թարաֆընտան իտպէր վէրիլլի: պուեա իւզէրինէ, Կրօնական վէ Քաղաքական ժողովտա աղալարընտան 31 զէվաթը միւհթէլլէմէ վէ միւլթէպէրէտէն իպարէթ պիր միւլթիլլէթ մէձլիտէ, Պատրիարք օլունմագ իշին գուրալար վէրիլլիտէ, նաալքի պուեա տան ագաթմ տաթի պիլլիլլիլլէ իտիք, սապըգ Պատրիարք Վեօրգ Սրբազան, իլլիլլէ Եաալիլլարա Պօղոս Սրբազան, վէ Նպիլլէ Եաալիլլարա Նրիստակէս Սրբազանլար էքսէրիլլէթի արա գաղանալըլարը իշին, Բնգհանուր ժողովա թագլիլլէթ օլունտուլար: Սիւմայիլլէհի իւշ Նպիսիպուսլարտան պիրիլլիլլէ իտիլլէ գուրալարընը պու կէլէն սալը կիւն կէօնտէրմէլլէրիլլէր Բնգհանուր ժողով աղալարընա թէգքէրէլլէր կիթաթի: վէ մէղքիւր թէգքէրէլլէրին իշլիլլէ, շիւնքի հալտա նլլէ իւզլէրիտէ իտտա իտէնլէր պուլունմաուլունտան, գիտաղութիւնու պուլունմաուլարըն գիտաղութիւն իթմէլլէրի պէյան օլունտու, վէ 131 առէտ տաթի գուրա կէլլի: Թային գրընան քննիլլէր վէ Բնգհանուր ժողովուն Ղիւանը Պատրիարքարանա կիթաթիլլէր, ֆէգաթմ, օլթալըգտա պիրպաշգա բալիլլիպա կէլիլլէ, Սրբազան Նայր օլ կիւն սանաղըն աշքըմաուրնա մումաւնաթ իտուպ, ձիւմա կիւն Բնգհանուր ժողովտա աղըլըպ իծրա օլունալ ձաղընա քիֆալէթ իտէրէք թէլիլլէր իթմաթիլլէր, վէ հագըգաթէն Սրբազան Նայրըն տաթլէթ իւզրէ իշպու ձիւմա կիւն Բնգհանուր ժողով թէձէմիլ իտէր:

Իծրաալը քէֆալէթ, Ելըպլանմաւագ մէնլարէ, Ետէթի գատիլլէ իւզրէ, էվիլլէլաանտէն էվիլլէրի Դաղլիլլէն Ետէնագրութիւնու օլունտուր, վէ Ետէնապետ էֆէնաթի հաղրէթլէրի, մէգքիւր Ետէնագրութիւն հագըլլտա քիմանէրին պիր գիտաղութիւնու վաթմը տըր տէյու սիւալ իտէր: Եաալլէ էֆէնաթի Տաթեան վէ Ետէնալաղ Պարաիլլապիտան, ձէվապ օլարագ «ձիւմէլլէր եալան տըք Կ տէյու պաղըրըլար:

Հաշտագ եւր շուրտը արքի, մուսայիլէյ զաթարտան Նապէլէ. ֆէնտի Տատեան, Էվէլքի ժողով տա բէկ կէճ կէլիշ օլուպ, վէ Նէ տիսաղախէ հիշկէլմէ միշ օլտուգըրը հալտէ, հիփսիստէն Էվէլքի պիլմէ. տիգէրի շէյէ Էալմաբէ տէմէլքի շէօլէ տուրտուն, տիշարտա պուլու- նան պապաղը, ֆէգաթ պաղըրը թարաֆընտան տալէթ օլուսմուշ օ- լան գալապաղը տախի, քիւբ կիպի ագս իտէրէք, «Էալմաբէ Էալմաբէ» պաղըրշմուղէ պաղարըր:

Սարսափեթ իֆթիրա:
Պու արատէ, Նաեհապեա Էֆէն տի թարաֆընտան, մէճիսին քիւշաա օլուսմուշ իլին, տիշարտա պուլու- նան պիլ թագըմ գալապաղըն տէֆ օլուսմուշ թէքլիֆ օլուսուր. ֆէ- գաթ բուշի մուվաֆաղաթ կէօրիւ Է մէզ, վէ հաթտա Նիստղըմ աղա իլէ Սոսիկեան Յակոբ աղա, «Ճանըմ վարսընը տուրտունը, նէ զարա- ըր վարտըր» տէրէք. կերշի կերէք Յակոբ Սրբազան չըգը պահպանիշ սէօլէրէք, վէ կերէք տիկեր զաթըր նասիհաթը վէրէրէք, գալապաղը տաղըթմագ իսթէրլէր իտէտէ, իշ- լէրինտէ սաաագաթ Էճիլէր բէք չօգ օլտուգըրընտան, վէ ալտըգ- ըրը փարալարա գարըրը պիլ խրոմէթ իսթէտիքճէ, կիլմէք իս- թէմէտիքլէրինտէն, պօրճըրընը Էտա իսթէք իւզըն, «Լըուսաղէ- մի սօյաճագըր իմիշ, խաշար, գա- լաղանըր, թագըր, վէ Նէտա- բանըր գաթըրարա եիւքլէնիմիշ լէր իսթանսօյա կէլիօրըր իմիշ տէ- յու պաղըրշմուղէ պաղարըր. Էօ. թէտէ Սիարանուլթիւն վարգապետ- լէրինտէն Նիբաճամ վարգապետ, սօֆու Էհայիսի պաղընա թօքլամը. «պուշըր քիմ տիրէր, Լըուսիսա- նըղ տէրէք պիլ թագըմ տաեմէր իշէրի ալմուշըր, Լըուսաղէ մի պա- թըրմագ իսթէտըրըր, պիլ օրտըն ուզընա գան տէօքլիւ շիւզ գան. . .» տէյու պաղըրըր:

Պու օլ վարգապետ տիր քի, իւս կիւտարտա Ս. Կարապետ մէթէ պինէ կիտիւ, Սահմանագրու թիւն Լըգի իւզէրինէ չօճուգըրըն մէշք իսթիկինի կէօրաթէ օլ գաաար հիտաթէլէնիքի, չօճուգըրըր կէց- ցէ, կէցցէ» տէտիքճէ, մէրգու մ տախի պէրիտէն» կէպէրէպէ, կէպէ- լէպէ, «տէտիկինտէն նէզաթէլէ մէթթէպի մէզպա բաան գօթըրըր:

Պու աղատա մէճիս օտաարն- տա հէր քէս տիշար գաղմըշ, հէր իքի իւշ, պէշ վէ պիլ գաշ իւշ պէշ քիշէր պիլ մէճիս օլ- մուշար, նէ սէօլէն պէլի, վէ նէ տէ տիկինէն. հապըրաթէն Քարէ-

լն գուլէօրին եղըրըրը կիւնէ պիլ Էմուլ թուլուրը մէթէպէ- տէ պուլուսմագ տէ, հէր ճիսա տաամ պիլ տարա կէլիւ, հէր քէս աղը- նա կէլէնի սէօլէմէքտէ, արթըգ օլ տարաա, շախա, նամուսա, Նիգա- յին վարըլթիւնա վէ Սահմանագ- րու թիւն գարըր զուհուրէ կէլէն հագարէթէր թագըր գապու իսթ- մէզ տէրէճէլէրտէ պուլուսուրըր:

Սուլթանագըմ պու արատա, սարաֆ աղանըն պիլիսինին, «Նիքի- տիմ նէ տիր պու, պիլ թագըմ ա- լըգը տաալար մէճիսէ պալիլ օլ- մուշար, միլթ իշինէ գարըրըրը- ըր» տէմէտիկ, (Էտիկ սարաֆըգ տէլիլին մի իսթէր աճէպ. . .) վէ պիլ զաթըն տախի, «Էպագըր իւ- ճէրինէ թիւքիւրմէտին:

Պու ուշընտուգըրը արատընտա մէճիսի քիւշաա իսթէք, քեարը ու- գըր ալիլ, Էմիկ պաթիթէլէր իտիլթ յաղըմ, Նիգհանուր ժողովուն Էճի ֆէթանէթ Նիւտը, վէ սայիլ սա- ճիպ քէմաթէթ զէվաթ, Նէտարանըն «մի կու հակաուակ շարին» քէլամը- ըրը տէր իսթըր իտէրէք, ալըպ պաղըրընը եէօրիլիւ վէրիլէր. թ- տէնիկեր պու պապտէ տախի գալըլէ- րինտէ կիւլմէն պաղըրըր: Լարըմ սաաթ գաաար պու նիզամըրըգ տէվամ իսթէքտէ իքէն, Յակոբ Սրբ- բաղան իլէ Սարուսանեան Յարու- թիւն աղա պէլինտէ պիլ գաշ միւ- քեալմէ կէշէր. Յակոբ Սրբազան աթէշ քէթիլիշ, շիւքի Նիգհա իտ- յէթ օլուսմուշ, պիլ աղ սէրթճէ վէ բէքճէ սէօլէր, տիշարտաքի Էհա- լինին գուլըր քիլիշտէ, վէ սալթ պիլ պէհանէլէ պէքլէմէքտէ օլտու- ճուստան, «Սրբաղանը բարալար- ըր» տէյու պաղըրընըր պուլու- նուր. վէ նիհայէթ մէճիս վէ ճիւմ հուր տաղըրըր:

Հու գաաար ուշընտուգ վէ միւ- նասէպէթիւ հալէր վէ հարէթէթ- լէրէ գանաաթ օլուսմուշ, ճիւմա իրթէտի կիւն տախի, աշքեար պիլ- մէլիլ նէ նիլթէթ մէպին իտէ, Լըու- նանին բնգհանուր ժողով թէճէ միւ- իսթէքտէ իքէն, պիլ թագըմ Էճի Նիգհար Նիգհարինտէն թօքլամըր- ըր, վէ օլ արատէ, զանն իտէրիլ քի, սուլս ու աաաթէթ վէ մուհապ- պէթ իւզըն շու մէսէլէր թէպիլէ իսթէլէ պիլ շարէ տիւշիւնէք իւզ- րէ, պէշ նէֆէր Նիգհապաթարտան միւրէթէթ պիլ միւնֆէրիտ մէճ- լիս թէշքիլ օլուսուր. վէ սանուստա Նիգհարին վարըր թիւնուր հու գուգ ու նամուսու հըֆըր պաղըրտա Էզ- ճան ու տիլ շարըրաճաղընա տայիք, թագ օլուսմուշ օլտն պիլ վարագա Նիգհարինտէն թագտիմ գըլըրըր:

Էօգարտաքի նգովը ճէմիլթէրին- տէն պաշգա, աղաղըրա պիլ իքի- իւզ հիշ պիլ շէրտէն մալիւմաթը օլմուշ, սալթ պաշա աքս իտէն գալապաղը պիլիլիւ, օլ հէնկեամ- տէ, Էճիլթէ միլթէլամէրինտէն պիլ զաթ, տիկեր պիլ զաթըն թագըրին- ճէ, շարագան պէթմէ Էպիլիսի. . . կերշի իսթինի պէլան իսթէք իտի, նէ սէֆիլ մագուլտէն օլտուղուն հէր քէս անաղըպ, մէզքիւր մէճիս- լէրին տախի գաաար ու իտիլթէթին ֆէհմ իտէպիլիլ իտի. ֆէգաթ շի- ֆախտէ քի, Էօլթ պիլ մալիւրգուն իսթինի գաթան իտանըրըպ վէ գա- լէմիմիլէ ալմաղէ իլիլիւսալ իսթէլէ- ճէ կիլիլիլ քէնաթիլթէնա իսթիլիլ տիր, Էլինտէ պիլ վարագըրէ իլէ, գալապաղըն իշինէ Էնիպ, «Իշթէ կէօրտիւնիւզ միւ, պիլ թագըմ ը- սալթիւլար շէօլթ քէսիպ պէօլթ պի- շէճէքէր իմիշ, Լըուսաղէ մի Էաղմա իտուպ, իսահակ վարգապետի. . . իմիշ տէլէրէք, շաշըն սօֆու վէ սաթըրմը իտիլթ օլ գաաար թահիթ իտէր քի, քէնաթիլթինէ հէմէֆթեաթ օլուպ, ֆէգաթ իսթիլ պաղը պիլա- աղ թէմիլթէ պուլուսան պիլ աաթ- մին, Նիգհարինտէ լագըրըր իսթիլիլ սալթ Նիգհա ֆաթալընը պիլիսի կէօր- տիւքտէ, մէզհէպ զայրէթինտէն ճէ- սարէթ ալարագ, զէվալընըն եիւ- ղիւնէ Էօլթ պիլ թագըմ իտիլիլ վէրիլթի, նէրէտէն կէլիւ, վէ նէրէլէ կիւնէլին շաշըրըր իտէտէ, «գօլ- գըրընը գօլ իշինտէ, տէր վէրէլիւ- տէ սրըր վէրմէլէթ» տէլէրէք Էօրթէրլէր, պաթըրըրըր, վէ Էկէր պուրապ գաաար իշթիլիլիլ սա- հիհ իտէ, պարըրըր վէրիլթէր. . .

Իշէր տահապու տէրէճէլէ կէլիւ- ճէլէ, Էանիլթիւ մա կիւնի Նիգհանուր ժողով թէճէ միւ իտիլիլիլ գաաար նգովը լագըրըրըր սօֆուլար պէլին- տէ օլ գաաար Էայրմաղէ պաղըր- քի, Լըուսաղէ մ Նիգհանուր 30 սէնէլթ Սիբանը օլուպ, վէ ճիւմ- լէսինտէն զնաաթ Էճի քիլմապէթ վէ տիրըլթիլ պուլուսան Յակոբս վարգապետ Չիլինկիտան, շու նը- զովթան եալտն վէ սաթիլթ օլտու- ճուսա տայիլ վէ տիգաթէ շայեան պիլ թագաթիլ իտանտէ թագ իսթ- տիրէրէք, ումումէ նէշ իսթիլիլ միլթ իսթըրըր, վէ սօթա Լըուսաղ- ճէմ վէքիլ Նիգհակ վարգապետ իմ- զապըր, կիւյա ճէվապ օլտուգ իքի- աաթ իտանըր չըգարըր. Յակոբս վարգապետ եինէ մէզքիւր նգովթան եալտն օլտուղուն պէլան իշին, իքիլ- ճի տէֆտ պիլ իլան տահա նէշ իսթ- տիրիլ միւմալիլիլ վարգապետին սէօլթիլթիլ շիլ իտտէճէք եէք:

տէ, չափանշան հադարեթ սուրբ թիւն
տէ, եանի Յակոբոս վարդապետին
կիւյս Վանքոտան րէտոն օրունմուշ
օլտուղունա տայիր, Իսահակ վար-
դապետ թարափընտան, պիւթիւն
Սիւրանուծիւնուն իմպարըւ պիր
վարադա սուրբ թիւն տախի նէշ օլու-
նուպ, Յակոբոս վարդապետին նաղի-
քնանէ ճէ վաղըւս քարշընըր :
Ըթթը պու արտառ ուսուլէ մու-
ղաիր սուրբ թիւն, կէրէք Գուս-
բու քահանաւարընտան Տէր Սուքի-
աս Հայրըն, վէ կէրէք սայիրէրինին
մարիֆէթըլէ նղալք հադարտա,
մուծըւգա (սահի՛ տիր տէնիւրէք,
ճահիլճէ թօրընըտն իմպար, վէ
թէօլէ պուսմաք թէճէմիւս իտէն
նղալք մէճիւրի թէճէսիւ ֆէ շայեան
մէրթէպէլըտէ պուլունուրար :

Հու գատար կիւրիւլթիւլէրին
օկպէպի նէ տիր :

— Սիւրանուծիւնուն իթաթարը-
լըր :

— Պաշտէ պուլունան քիմ տիր

— Հրէշտախկըտն օլմաք իշին ուխտ
իթմիլ օլան Իսահակ վարդապետ :

— Նիւլէթ նէ տիր :

— Պատրիարք օլմաք իսթէր :

— Լճէպա օլապիլ ճէք միտիր :

— Սիւլէթ տահա էօլմէտի տէյէպի
վրիլ :

— Պիր թագրմ միւթէպէր զաթլար
նիշին շու թէհի նէֆտանիւթէ ի-
թիւար իթմէքտէ տիրէր :

— Սէպէպլէրի կիւլիտիր :

— Պաշարը գաշքիշտիր :

— () տախի մալիւմ տէյիլ :

— Քահանաւարըն զայրէթի նէ տիր :

— Օլթէն իթիպարըրը ճէօմաթ
նէզախտէ քէ չֆ օլտուղունտան,
պիրազ էքսիլմէսիւնի արղու իսկօր-
լար :

— Պայաղը իսպոտա քի թէլաշ վէ նի-
յէթ նէ տիր :

— Նիւլէթի նիւլէթիւր իտէտէ,
չայրէթի սօֆուլուգ վէ տալդա-
վուգլուգտուր :

— Սրբաղան Հայր նէ էֆքեարա խըտ-
մէթ իթմէքտէ տիր :

— Պուսուն ճէ վաղընը պու կիւն վէ-
րէմէյէ ճէք իտէքտէ, Լճէպին վար-
շուլիւն հայաթտա իքէն, պիր թա-
գրմ էհալինին, պիւս տալէթ Բաթ-
րիքտանտէ տէ մէճիւլէր գուրարաք,
թարափիւրըք մէլուն էֆքեարընը
իլէրուլէթմէլէրինէ միւսատէ իթ-
մէսիւտէն, Լճէպտէրլէր վէ ուսու-
նատէրլէր թարափընտան, ալէհինտէ
սուլի զանն հարս օլմաղէ պաշտա-
ղը կէօրիւլմէքտէ տիր :

— Յակոբ Սրբաղանըն նիւլէթի նէ-
տիր :

— Հէլէ հիշանը սորմալընը զիրա
նղալքտան պաշտա հիշ պիր շէյ, նէ
սէօլէտիլի վար արը վէ նէտէ իշիթ-
տիլի :

Լճէպէր շու գատար ուլղուն-
սուղուղուն րէհիլէրլէրի գաշքի-
շի տիր, վէ քիմէր տիր մալիւմ օլ-
մաղընտան, հէմ էֆքեարըրը
վէ շար նաշար թէպալիւթէթ իտէն-
լէրի տախի ֆարգ օլունամմաքտէ
տիր :

Սիւլէթիւր պիր Սահմանադրու-
թիւն գապուլիթմիլ, վէ հէր քէս
քէտաի րէյինի պիր Լըթափիտանա
թէպիլիթմիլ իքէն, պէօլէ ալդէ-
տան իշէրէ գալքընը րէյ վիւմէք
ալդէտան ալդա էվէլէր իմպարընը
այաք ալթընա ալդա, Լըթափիտանը
նա հադարեթ իթմէք տիր : Կէրէք
էհալինին պիրլէրէք իմպար թօր-
լայըր, իտառառա պուլունմալէ տէ-
րահիլէթի վէ հուգուգու վարուր,
լաքին տէյիլ պաշտա իսկուստա,
իլտ, մէաղ Լճէպ հիւթիւն միւ-
թիւն Սահմանադրու թիւնու սօ-
ղուպ, վէ Լճէպին վարշուլիւնու
լալ իթմէք իտառառառա, ֆէ-
գաթ մատամ քի զաթլէն պիր իտա-
րէ, եանի, Լճէպին վարշուլիւն վար-
ուր, քիւլի թէլէքքիսիւնի անմաք օ-
նա պէյան իլլէմէլիտիր :

Սահմանադրու թիւնու պօղմաք
իլին պուստան պիւլիւր պիր վէսիլ-
վէ պիր ֆուրսաթ օլմաղ իտի, զի-
րա, հադգանիլթէ գարըն գօմաք
իլին, ճահիլ, սէօլ անլամաղ, սօ-
ֆու, վէ կիւլիւ գուլլէթլու . . .
տաթմէրի կիտիպ թահիլ իթմէք-
տէնպաշտա իլի պիր թարիք պուլու-
նամաղ, ֆէգաթ նաալ թահիլ իթ-
մէլի : — () թմալա պիր մէզէպլա
գրրորը աթըր, « կէալուր պիլիմ
տինիլիլէ սէօլիւ » տէյու պա-
ղըրթալըմալ : — Տիմէք տիր քի րուհ-
պանըն էլէ ալմալ : — Բահպան
լարտա միւհթէրէմ, վէ նղալա, հէմ
իթիպար իտէր վէ հէմտէ իթիպար
իթմէլ քիմ վարուր : — Յակոբ Սր-
բաղան Հայր աք սաքալը օլտուղու-
նալտէ թամարտընան զաթարը : —
թէմմա, թէմմա :

Լճէպէ Յակոբ Սրբաղան կիպի
պիր միւհթէրէմ զաթ, իքպարըլ
միլլէթիլիլին սուլս ու տալլէթինէ
սէպէպ օլմաղա էէրտէ, իլք գըլուգալ
պանտէրալըն քէնտիլիլէքալիլինտէն,
Սահմանադրու թիւն տիւլմէլէրի,
ադէտ քահանաւարը գանարարար,
սօֆու թագըմընը այաքլանարարը
լար, Բաթրիլի գաղանըպ, քուէհա-
մարը լմէլիլի իթաիլիլէր, սօն
տէֆարի Լճէպանուր Ժողովուն պօ-
ղըլմալըն սէպէպ օլտուգտան պաշ-

տա, քէտաի քէնալիլէրինէ մէսալիլի
գալարըլպ, միլլէթի ինտիլմէյէ ճէ-
տարէթ իթաիլիլ :

Լճէպին վարշուլիւն շու իսթիլ-
լալմա վէ սօֆու ճա հարէքէթլէրի
կէօրաիլիւ հալտէ նէ եարմալը իտի :

— Լիւ ընդ ախն և ապան ընդ ապան
տէյէրէք, ադէտ քահանաւարընա
գալարըլպ, գիտուն քահանալըն
սօֆու գալարալըլարընա գարըլպ,
էհիլ ինտաֆ վէ միւլթէպէր զաթլար,
համալմա գուլլէթլէրինէ գարը-
լպ, հիւթիւլթէթ գուլլէթլէ, հա-
գարէթէթ գուլլէթլէրինէ գարըլպ
լիտանա, վէ գալմալ գուլլէթլէր
չքարարաք, պիր Լիւնտէ հադգանի-
լէթ, վէ քէամիլ էհալինին րէյ գու-
լիւսու, վէ տիկէր էլիտէ տախի
միւպարէք Սահմանադրու թիւն րի-
տալէն օլտուղու սուրբ թիւն, միւ-
լէթլէր իլիլիլի իլէրու կէթիլ րաիւք-
տէն սօնառ, « Լիւլլէ Սահմանադրու-
թիւն, Լիւլլէ նղալ և նղալ » պաղըրմալը
իտի :

— Իսպր, իտիր, էմրի պատիլէթ վէ
Լճէպարու թիւն պուստ րաղի օլա-
մաղ, Լճէպին Վարշուլիւն միլլէ-
թիլի սէվէր վէ միլլէթի իլին ֆէ-
տաքեարանէ շաղըմալտէ տիր : Լճ-
գալին Վարշուլիւնուն հիշ պիր նէֆ-
տանիլթի պուլունմալ, անմաք
Սահմանադրու թիւնուն հրքընա
միւտալմէթ իթմէլի տիր, Լճէպին
Վարշուլիւն Ս. Լիւսու Սահմանու-
լիւնու ալէհինտէ հիշ պիր զարաղ-
վէ իտառալթի օլմալ, անմաք
միլլէթ թարափընտան գապուլ օլու-
նան Լիւնտէպարու թիւնու գապուլ
իթմէսիլն արղուքէլ պուլունմալը
արը, տիմէք տիր քի, Լճէպին Վար-
շուլիւն, սէպաթ, ինտանիլթիլ,
վէ նէլքթէթ իւլլէ հարէքէթ իտէ-
րէք, սօֆուլարըն վէ ճահիլլէրին
պաղը իտառալարընա, Սահմանա-
գրու թիւնուն ահքեամընա տալա
թօղունմալարաք, պաղը մէրթէպէ
ֆէտաքեարըլ իթմէլի տիր, էվէլթ
Լճէպին Վարշուլիւն տիւլմէլէրի,
արալան կիպի էէնէմէտիլ հալտէ,
կիւլէ կիպի էիւրէրլէրինէ իլլէմէլի,
վէ կէօիլլէրին կիպի տաթտիլ օլուպ
երան կիպի տէրին ֆիքրիլի օլմալը
արը, վէ նիհայէթ Լճէպին Վարշու-
լիւն, տիւլմէլէրէ զալպէ իթմէք
իլին, Սահմանադրու թիւն ուլղունա
պու տէֆա տախի րէք շօք ֆէտա-
քարըլպա պուլունմալը տըր :

Լճէպին վարշուլիւն միլլէթին
շունմա տէրալլէրինի տիւլիւնմէքտէ
իքէն, պիր թագըմալտէմէլլին, պէօլ-
լէ թէհի իտառալար իլլէ միլլէթի
ալթ իւսթ իթմէսիլ նէ կիւլմէլէրէք
միլլէթէ գահր իթմէլի տէյիլտիր :

Ինքնաճանաչութիւնն հաշիւնի, վէճ հայկերէն հարեքթիւնի պէյանէն տէն պօնրա, պիր ալտա, պիր թա- քըմ օօֆուլարըն աղղընտա թէսպիհ օլան, նզըվը հազգընտա պահա իտէ- լիմ:

Նշով լուղէթի ղայէթ իւլ ղայէ պիւլիւք վէճ մէզէպօճէ պիր լուղէթ տիր. վէճ մէզէպօճէտէ, պիր աստէ- մին իւղէրիթ նշով օգուճմագտան ղիյատէ ձէզա օլամաւղղընտան, ա- սըլ սահին մանասըլա օլտուղու հալ- տէ, շու միւհըք հիւքմիւ գուլա- նանլար ղիյատէսիյլէ տիգպաթէ պօրճ- լուտուլար, եօգսա թէհի եերտէ նզովք օգույանլար, իկեզեցական կանոնագրութիւնուն հիւքմիւհէ, պիղղաթ քէնտիլէրի նզովք ալթընտա գալըրլար (Նշովլէ վայրապար յան- դգնեացի որ նզովեալ եղիցի):

Նշուսաղէմէ Սիւրանուլթիւն, տան օլմայան պիր զաթըն Ռաթրիք օլմամասընա տայիր վարտըր տէյու- իտտա օլունան նզովք շէօլէ իմիշ- եանի:

Նշ թէ որ մարգահաճու թեան և անախառու թեան աղագաւ, թէ յարտաքուստ և կամ թէ ի ներ- քուստ յանգընեալ Բայրիցի Պատ- րիարք լինել նորա և կամ վէքիլ, նը- ղովեալ եղիցի:

Պու նզովքտա աշխբար կէ օրիւնմէք- տէ տիրքի, էկէր սահին իտէ տախի, ապա Սիւրան-Սիւնքան օլմայան Պապի- արք օլմալէ լագըրտըր օլմայուպ, թէ յարտաքուստ (տիշարտան) և կամ թէ ի ներքուստ (իշէրտէն) տախի օլտուղու հալտէ, վէճ մարգահաճու- թիւն վէճ անախառու թիւն իշին պու- լունտուղու սուրէ թտէ, Ռաթրիք օլ- մագ իսթէյէն, նշովալ օլտուն տէն- միշ տիր. տիմէք տիրքի, շու քէնտի սէօլէտիրքի նշով տախի, քէնտիտա- տաւարընըն մուղայիրինտէ պու- լունմագտէ տիր:

Պիղ նշով հազգընտա պիր գրի- թիք իթմէք իսթէմէյիլ. ֆէգաթ, պաղլամագ վէճ չէզմէք գուլվէթի, Բրիտտա էֆէնտիմիղտէն պիր տէ- րէճէտէ Վաքեալարա իհոտան պու- ղուլմուշ օլտուղուն պիլտիկիմիղտէն, վախճանեալ զաթընըն նզովքլարը, տիւնեատա պուլունանլարա թէէսիր իտէպիլտիկի թագտիրտէ, թուղ- թիւն վէճ լուծումլարը տախի թէէ- պիր իտէպիլէճէկի տէքքեար, վէճ ի- չէ ճանլարըն պաղլը գալմամար ի- չին, էօլէ իսահաթահ նզովք թահ- թընտա պուլունանլարըն, սուրք Հայրլար հիմմէ թիլէ մագֆէրէ թ- տուաւընա նայիլ պուլունալմագլարը էհէմմիլէթի աշխբար տըր:

Պիլլէր, էօլէ նզովքլար էլլէթ-

թէ գալմայալ լուծել օլմուշարտըր իթիգատընտա պուլունալմուղ- լտան, քէնտուլիգի պիր թարաֆա չը- գարըր իտէքտէ, շու Նշուսաղէմմա- տէսի նզովքու կիպի նզովքլարա հա- լեա պագըրտըր տէյու իթիգատ օլու- նուպ իման կէթիլիլմէք լաղըմ կէ- տիկի հալտէ, Սրբաղան Պատրիարք Հայրմըրլտան պաշլայարագ, բէք չօգ քէսանըն նզովք թահթընտա պուլունմագտէ օլտուղու ինքեար օլունմագ:

Իվլէլա Յակոբ Սրբաղան Հայ- րմըրլ, Պատրիարք Սրբաղան Հայ- րմըրլ վէճ տահա բէք չօգ Նպիսկո- պոս Հայրլարմըրլ նզովեալ օլմալը տըրլար, չիւնքի տգէտ առամլար- տան քահանայ ձեռնադրել իթմիշ- լէրտիր (Նպիսկոպոս որ տգէտս յա- տիճանս մատուցանիցէ՝ նզովեալ ե- ղիցի). քէզա նզովեալ օլմալըտըր- լար, չիւնքի տիւնեէվի մէսալիհէ գարընմագտաւըրլար (Նպիսկոպոս որ աշխարհական հոգս յանձն տու- նուցու՝ նզովեալ եղիցի). քէզալք նզովեալ սայըլմալարլար, չիւնքի, տիւնեէվի սալթանաթը սէվիպ, թէ- միլ բաք կիլմէքտէ, աթլարա պին- մէքտէ, վէճ պաղլարը օլուն օյնա- մագտէ տիրլէր (Նպիսկոպոս՝ որ մարմնու որ փառաց և հէշտու թեանց ղհէտ լիցի՝ նզովեալ եղիցի): Նպիս- պիսկոպոս որ յերեւելի երիվար նատի- ցի կամ ի հանդերձս երեւելիս պըճ- նաղարդեցի՝ նզովեալ եղիցի: Ն- պիսկոպոս՝ որ պարապեցի ի քու- եայս կամ ի գինարբուս՝ նզովեալ ե- ղիցի):

Դէգաթ, Յակոբ Սրբաղան իւ- թէտիկի նզովքա ինանըպ, վէճ իսթէ- մէտիկինէ ինտմամագտաւըր, Իս- պաթ. — Իսպաթըտա շուտուր քի, Իշմիլաճին կաթուղիկոսու Գրիգոր Պահլաւունի կիւնիւնտէ, 1114 սէ- նէսինտէ Իշմիլաճինտէ քի Ռարսեղ կաթուղիկոս վախճանել օլտուգտա, տահա երկիրմի եաշնտա օլունպ, ֆէգաթ քէմալէթտէ եէքթա, վէճ լիյագաթտա պիհէմթա պուլունան Գրիգոր կէնճ զաթըն կաթուղիկոս ինթիսապ օլունտուղուն Վլթամար Արք Նպիսկոպոսու Ռալիթ կէօ- ղիւպ վէճ հատէտ իտէրէք, էթրաֆա փարա եէտիրիպ, վէճ պիր թագըմ տէսայիս վէճ թէտապիլէ թէշէպ- պիւս իլէ, քէնտուլի Վլթամար կա- թուղիկոսու նատալ իթտիրմիշ իտէ- տէ, սօնրատան Գրիգոր կաթուղի- կոս 2500 նէֆէր րուհպանանտան միւրէ թթէպ պիր մէճլիսի աղիմ թէշ- քիլիտէրէք, (Նշ եղև իբրև լուաւ գայս Գրիգոր կաթուղիկոս, ժողով- եաց առ ինքն զնպիսկոպոսունս, ըզ-

վարդապետս, ղվաննահարս և ղվանն- ձունս՝ աւելի քան ղերթուս հազար և ղհինգ հարիւր անձինս. և արտը ժողով մեծ ի սեաւ լեւուն. և եդ ղքանն առաջի հարց ժողովոյն. և ու պա սմենեքին միաբան բանադրանա- եդեալ վեռագրով լմերթեցին ղՎա- լիթ սուլա կաթուղիկոս. և նզովս եդին ի վերայ սմենայնի տյնոցիկ, որք ի ձեռն աշխարհական բռնու- թեան, և կամ ի ձեռն կաշառաց յանդգնին ելանել յաստիճան կա- թուղիկոսութեան կամ Նպիսկոպո- սութեան (Հայ. Պապ. Կապ. Գ. Եր. 37 Գլ. Ե.) հէմ Ռալիթ կաթուղիկոսու, վէճ հատէ անտէն սօնրա կէլիպ, Վլ- թամարա կաթուղիկոս օլմալէ ձէսու- րէթ իտէնլէրէ նզովք օգու թաուր- մուշիքէն, պունտան Տիւնէ գատար ագաթմ Վլթամար կաթուղիկոսու վախճանել օլտուգտա, օլ վագթին Վլգային վարչութիւնու շու նզովք թահթընտա պուլունան կաթուղի- կոսըղու գալըրմագ իսթէմիշ, վէճ պիր վագթտա թէէլիթ օլուն- մուշ իտէտէ, սօնրատան Յակոբ Սր- բաղանըն միւսատտէսիլէ եէնիմէն պիր կաթուղիկոս նատալ օլունմուշ տուր. տիմէքտիր քի, Յակոբ Սրբա- ղան էօլէ պիր նզովքու եա պագ- ալթընա ալմըշտըր, վէճ եատա լու- ծել իթմիշտիր. տիմէքտիր քի, շու Նշուսաղէմ հազգընտա իտտա օլու- նան նզովքու տախի, միւշարիլէյհ հաղթթէրի միւրտա իթմիշ օլա, միլլէթի նզովք վար տըր տէյէրէք ալթ իւսթ իթմէքտէն իտէ, պիր գալըպա իպրաղ իտէպիլթ իտի:

Իէք չօգ քահանալարմըրլ լուծ- եալ եախօտ նզովեալ սայըլմալար- լար. չիւնքի, տիւնեէվի իշէ գարը- շըրլար, սիւղ ու իթա իտէրլէր. իւշ գատէ հտէն ղիյատէ իշէթ ի- չէրլէր. էվտէ պապ եաբարլար. վէճ կէնճ իքէն երեցիկինլէրի էօլիւքտէն սօնրա վանքա կիթմէյիպ, եինէ ֆա- միլէտ իշինտէ կէզէրլէր. տիւնեէ- վի սիւս վէճ սալթանաթ եաբարլար. աթլարա պինէրլէր. սիւսիւ էլլի- սէ կիլէրլէր. պաղլարը, պէլքիտէ չօգլարք օլուն օյնարլար. չօգլարք տգէտ տիրլէր. (. . . քահանայ լուծանի կամ նզովեալ լինի . . .):

Ղիւմլէյէ մալիւմ օլան Գում գա- բուլու Տէր Գեորգ վէճ Տէր Սուբի- աս քահանալար նզովեալ սայըլմալը տըրլար, չիւնքի տահա քէնտուլէրի 60 եաշնտա տէյիլ իքէն, երեցիկի- լէրի մէրհում օլմուշտուր, վէճ հա- լեա քէնտուլէրի մէմլէքթ իշինտէ կէզմէքտէտիրլէր (քահանայ 60 տ- մենից ի վեր թէ մեռնի, կացցէ յեկեղեցւոյ, տպա եթէ ի ման-

կաթեան հանդիպեցի՝ Կոստան Ե. Երկրաբան Ի. Կանոս, և անդ լինել մինչև ի վախճան. իսկ թե կացցէ յաշխարհի քահանայ՝ նշովեալ եղիցի նա, և որք ընդունին ժողովաւոյն։)

Երեսօրէնաւորի Սիւրբանուար տախի գաթ պէ գաթ մէսուլլեքէթ թահթընաւ սայրմալըարըար, չիւնքի տիւնեքէթ իշխէրէ գարըշքայ, մէլայքէթ կիպի թէմիզ Եօմիւր կէշիւր. մէմէքոնծիւրէր. չիւնքի օգնատա քիւլիսէ իշխէ չճճուլար թալիւմ. թէր. պիլէ իթմէմէքոն տիրէր. վէ չիւնքի, վանքոյա խըամէթ իշխէ գարըշքար սագըմադտաւորըար և (վանա կանք մի խառնեցին յիւս աշխարհաւ կանաց, այլ վարեցեն կեանա հրեշտակահանս. կուսուլթեամբ պարկիշտապեալք մարտնչելով միշտ ընդ տիւտըս։)

Թէքիւրապ ռաւջնորդու թադէտա Երեսօրէնաւորաւ լուծեալ սայրմալըար. չիւնքի կէշէնտէ վանքոյա պիւր տէլիք տնըյը տէջտիւկիւ ճիւմէլէն մալիւմ տիրւ։ (Հարկանուլ Երեսօրէնաւորաւ զմեզուցեալ հապտաւըսա կամ զանհաւատս և զհոռուս առ ի երկեցուցանել չընծցի. զի ոչ երբէք ուսոյց զայս Բըխտաւ։)

Սէշքիւր նշովքու վէսիլէ իտէրէք միլէթի ալթ իւսթ իտէնլէրին ճիւմէլի նշովեալ սայրմալըարըար. չիւնքի Եօմիւր նշովքարա ինանըրըար պաքը գալմըշ տըր տէյու, վէ չիւնքի բէք չօգըրը ագըամ սապահ քիւլիսէյէ կիթմէզէր, վէ կիթմէքէրի վազըթ տախի, պատարագըն սօնուեա գատար տուրմաղար։ (Երեսօրէնաւորաւ արք և կանայք և տղայք Երեսօրէնաւոր, որք ոչ ժամանին յայգւպն և յերեկոյն Երեսօրէնաւոր նշովեալ եղիցին։ Պատարագի մինչ ցվերջն ոչ կացցէ առողջ մարմնով որ, այլ երէթեալ կերիցէ ինչ կամ յայլ գործո՝ նշովեալ եղիցի։)

Իսթանպուլըարտան չօգըրը նշովեալ սայրմալըար չիւնքի բէքհիլլէրին թուլթաղար։ (Լուծանըք պահոց առանց մեծի հիւանդութեան նշովեալ եղիցին։)

Բէշպիք Իսթանպուլու վէ թաշրաւորտա չօգըրը նշովեալ տըրըար. չիւնքի թէսսսիւպ իւզրէ հարաքէթ իտէն, վէհափառ Սաթմէտա Սքաւզան Կաթուղիկոս հապրէթէրի, բաթիքիլի հէնկեամլնտա, Բոթթէնթանըար իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշանըար վէ նիւղու թաիտէնլէրի նշովք թահթընաւ պրաքմըշ տըր. վէ լուծել իթմիշ իտու կիտէ տէնէն ի շիւիլթէմիշ տիր։

Իհիւյէթ (Իսթանպուլու Գաւալըրըմըքն չօգըրը նշովեալ տն։

Երեսօրէնաւորըար, չիւնքի չիւնքըար. մաք իշխէ, իւզիւմ չընտարըար (Կիւնհնճան կոխել, Կամ առնապէս վեր ի վայր չընել մի իշխեցոյէ, որ յանդըքնի՝ նշովեալ եղիցի։)

Էւյ վան, զէվալը վալիտէ ճիւլթ տախի նշովք թահթընաւ Կիւլիշէ, ինանլէրիլիլ Եօմ իմիւ։

Կանոնադիրքոն, տահա իւղնըար Եմալ բէք չօգ նշովքըար վարըրքի, Եկէր անլէրին անլաւորըրք քիքը իւզրէ ալընմադ լաղըմ կէլէ, հէման չիմոն պու սաթմալէն թէզի Եօմ, պու տիւնեայր պրաքըպ, կրօնական վէ աշխարհական ճիւմէլիլ կիւն նահալըրմըղը աղաւադ իւզրէ, տի. կէր Կիւլիլ Կիւլիւնայէ կիթմէլիլ։

Պիւզ աճըրը միլէթիմիլի քի քէլաքէթ իէճթիւնէ քէլաքէթ տիւն չար օլմադտէտիր. աճըրը պիւր թա. գըմքահանալըրքի, միլէթին հիւսթնի մուհապէթինի ճէլպ իտէնք Եկրոն, Եկէր իշխմտիկիլիլ տահիսիս, Կուլըրընտան իսթմէլիլ սիլի, պիւր տախի Եվիմիլլէ կէլմէլիլ նիւ. . . ճէվաղըրըն չիմոնտէն ալմադէ պաշաւըշքարըր. աճըրը պիւր թա. գըմ սօփու առաւըրը քի, ճէհալէթլէրինտէն նաշի, Բոնէլէր սէօղիւնէ ուշարապ, միլէթիմիլիլ մուսիլլէ. թիւն սէպէպ օլմադէ քէօր քէօրիւնէ պիւր ալթ օլմադտէ տիրէր. աճըրը Կրքաղան Պատրիարք Հայրըմըք քի ալթհիլտէ տաշի զանն կէլմէլլէ պաշաւըշքար. աճըրը Զակոք Սքաւզան միւհթէրէմ Հայրըմըք քի, շու սօն սէնէլլէրիտէ պէյլէ պիւր սօփուլու գիտաասընա թարաֆիլի օլուպ, վէ հաթթա հաթի պուլընտու զուլտան, իհթիմալըր, վէ բէք չօգ իհթիմալ տըր վէփաթընտան սօնրա, նշով հաթիլի տէյու թիլքեար գըրընաճադըր. ու ճըրըք Սէթեան Զովհաննէս վարգա. պիտի, Իւսիլիւտարը Տէր Զովհաննէս Հայրըմ Պրուսալը Զովհաննէս Պատուելիլ, Երեսօրէմ աղա կիպի պիւր զալթը քի, զաթէն խայլեճէ սէնէլլէրտէն պէրու ճիւլլիլլէ Բըյալ Կըր. լաւ տէյու ալթհիլլէրիտէ տաշի զանն. լար կէլմէքտէ իլէն. պէյլէ պիւր թէհի մատտէտէ, հէմէֆքեար պուլընմադտէ տիրէր. աճըրը Տէր Սուքրիտա Հայրը քի, շու միլէթի ալթ իւսթ իտիւն մէլուն սէպէպտէ պիւրիննի իշխիւղարըր տէր իւհոն իթմիլլէր. վէ աճըրը Սանուկեան հաթի Սանուկ աղա, վէ Պէյլէրեան Զակոք աղա հէմէլլէ հիլիլիլ զաթը. ըր քի, զաթէն Կիւլթըրըլ օլուպ, Երեսօրէմ ուղընա Կիւլթըրըլ թարաֆընտան զուհուրա կէլէն քէ. տաքեարըրը քէմալ մէլթէպէ պիւլմէքտէ, վէ շու միւշքիլթըն հալը.

նըդ սէպէպի, Սիւրանուլու պիւր հիւանի նիւղամ թահթընա կիթէրէք. միլէթին քիտէսիլտէն չօգան փարա. նըն, Եիւնէ միլէթ ուղընտա խայրըլ խուսուլարտա իսթիմալ զուլմապը նիլէ թի խայրիլ սիւնտէն պուլընմադտէ իլէն, մէֆհաւմադ պիւր իտաւա. տյէ հէմ Եֆքեար միւլընմադէ իր. թիլքեալ իթմէքոնտիրէր։

Վէ ճիւմէլտէն զիւտտէ աճըրը Զըրաճեան Սարդիս աղալըքի, խիւ. թիւն վէզէ պիւրի իտաւմաւն անլա. մաք իսթմէլլէք, Սիւրանուլու Կիւլիլ տան օլմադան պիւր բուհապն Կիւլտու. ճէրիլ Կիւլթըլի օրապիլիլի տէյու, սիւալէ չօգըրը, քէթիւ ալմադ. նիլէթլէրիտէ պուլընմադտէ իտու. կի իշխիլլէքտէ տիր։

Ղէհալէթ ճէհալէթ. . . .

Իմոն սարալը օլ նշովք իթիլաւալըրտա քի, շու նշովքու վէսիլէ իտէրէք, սօփուլար սայէսիւտէ նիլէ. թի ճէրիլլէրիլի իճըս պիւրէ, քէն. տի թապիլլէրի իւզրէ, Երեսօրէնալ կիւրուհիւն պու տէփա տախիլլէ. պէ իլլէտիլլէրի հալտէ, օլ նշովքու գուլլէթիլլէ միլլէթիմիլլէ, սէր. միւրանուլթիւն, վէ խաղաղըն թիւն հաթը օլապիլլէ ճէքմիտիր. Եվիլլէրի կիպի միլլէթիմիլլէ պիւր չօգ սէնէլլէր տահա քէլլէրիննէ ալըպ սաթմալիլլէ ճէքլէր միտիր. չիմոն Սահմանա. գըրու թիւնա, վէ Եգգային Վարշու. թիւնա քիտէթի քեամիլլէ իթմէք նիլէթիլլէ սուս տուրուպ, ինսանիլլէթալն պիւր իսթթ քայը պըրէ. մոյան կիւրուհի, բէնէլլէրինն կէլիլլէրիլլէ ճէքլէր միտիր. շու տիւնեալ չարիլլէր. բարա, նու. փուլ վէ պա. յաղը խալըն գուլլէրի պազուսիլլէ, ագսիլլէ ճէվիլլէ պիլլէ ճէքլէր միտիր. միլլէթ գալմէլլէրինն, Եաննի չիմոն. տէն սօնրա սէքիլ սաթըր Եաղը Եաղ. մաք պիլլէն տէլիլլէ աղապէրէ. ինն հէր նէլիլ լանէթ ու հիլլէրին. տէն, կէրէք հայաթըրընտա վէ կէ. րէք Եօլիլլէրտէն սօնրա գուլթուլալ պիլլէ ճէքլէրմիտիր. Բէշպիք, աճէպ օլ տէքա կրօնաւորըր, աճէպ չիւ. տի պու կիւնալէն սօնրա, 8 կիւն Եվ. վէլլէրի քիտէթի պուլապիլլէ ճէքլէրմի. տիր։

Եիւրհէլլէ չիւքհէլլէ։

Պատրիարք Երեսօրէնաւոր
Գալթա կիւնլէրիլլէ սաղաւ.
մաղ տըր։